

Schattingen van de omvang van huiselijk geweld in Nederland Vangst-hervangstschattingen 2010 2011

Peter G.M. van der Heijden (Universiteit Utrecht)
Maarten J.L.F. Cruyff (Universiteit Utrecht)
Ger H.C. van Gils (BeleidsOnderzoek&Advies - BOA)
November 2014
Departement Methoden en Technieken
Faculteit Sociale Wetenschappen
Universiteit Utrecht

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting i

1. Inleiding

1.1. Doel en achtergrond van het onderzoek 1

1.2. Vraagstelling en onderzoeksvragen 2

2. Omvangschattingen

2.1. Opzet en uitvoering van het onderzoek 4

2.2. Schattingen van het aantal (mogelijk) verdachten 7

2.3. Schattingen van het aantal (vermoedelijke) slachtoffers 14

Bijlage 1: Vangst-hervangstmethoden en schattingen huiselijk geweld

Bijlage 2: Dataverantwoording

Bijlage 3: De begeleidingscommissie

Voorwoord

Dit rapport bevat schattingen van de omvang van huiselijk geweld in Nederland voor de jaren 2010 en 2011. Het is de tweede keer dat met zogenaamde vangst-hervangstmethode omvangschattingen van dit verschijnsel zijn gemaakt. De eerste rapportage over de jaren 2004 – 2007 verscheen voorjaar 2009. De schattingen zijn voorafgaand aan de eerste schattingen voorbereid door een overzicht van methoden en door een verkenning van de beschikbare data. Deze voorbereidingen hebben geleid tot de conclusie dat de schattingen het beste zijn te maken met vangst-hervangstmethode met gebruikmaking van politiegegevens over aangiften en meldingen van huiselijk geweld.

Voor de uitvoering van de schattingen zijn we diverse mensen dank verschuldigd. In de eerste plaats is dat Audy Nettekoven, Vakspecialist / projectlid BICC Oost-Brabant i.o, Politie | IV-Organisatie, Eindhoven, die ons van dienst is geweest met het leveren van de benodigde politiegegevens en het interpreteren en ordenen van die gegevens. Voorts gaat onze dank uit naar de leden van de begeleidingscommissie die ons met hun verschillende deskundigheden gedurende het onderzoek hebben ondersteund (zie bijlage 3).

Utrecht, november 2014

Het projectteam

Peter van der Heijden (Universiteit Utrecht), Maarten Cruyff (Universiteit Utrecht) en Ger van Gils (BeleidsOnderzoek&Advies-BOA)

Samenvatting

Doel van het gerapporteerde project was het uitvoeren van landelijk onderzoek voor het schatten van de aard en omvang van huiselijk geweld in Nederland. Het onderhavige onderzoek is niet bedoeld als een zelfstandige en finale omvangsschatting van huiselijk geweld, maar wordt gecombineerd met gegevens uit een ander onderzoek tot een nieuw rapport over huiselijk geweld. Het gaat in de eerste plaats om een schatting van huiselijk geweld binnen de verschillende herkomstgroeperingen in Nederland.

De vraagstelling van het onderzoek was:

Wat is de jaarlijkse geschatte omvang van het huiselijk geweld onder allochtonen en autochtonen in aantallen slachtoffers en daders?

- Om welke typen huiselijk geweld gaat het daarbij?
- Op welke kenmerken verschilt het huiselijk geweld waarmee allochtone slachtoffers te maken hebben van dat met autochtone slachtoffers?
- Welk deel van het huiselijk geweld wordt bij de politie gemeld?

De schattingen zijn gemaakt met een vangst-hervangstmethode. Vangst-hervangstmethoden zijn een groep statistische methoden waarmee op basis van het aantal malen dat iemand voorkomt in een registratie, een schatting gemaakt kan worden van het aantal personen dat tot dezelfde groep behoort, maar niet is geregistreerd.

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van gegevens over huiselijk geweld uit een landelijke extractie uit BVH (Basisvoorziening Handhaving) van de politie. Gegevens over herkomstgroepering en sociale klasse zijn betrokken van het CBS. Om een beeld te geven van sociale klasse is gebruik gemaakt van statistieken over gestandaardiseerd gezinsinkomen van het CBS.

Er zijn schattingen gemaakt voor aantallen verdachten en voor aantallen slachtoffers. De schattingen zijn gemaakt voor de jaren 2010 en 2011. Verder worden de geschatte populaties onderscheiden naar verschillende kenmerken, te weten: het geslacht en de leeftijd van betrokkene, verdachte of slachtoffer, het type geweld dat is gebruikt, het type slachtoffer van het huiselijk geweld, het deel van het land waar de (mogelijk) verdachten en de slachtoffers wonen, de herkomstgroepering van verdachte en slachtoffer, de sociaal-economische positie van betrokkenen aan de hand van hun inkomen. In deze samenvatting bespreken we alleen de totale schattingen en de schattingen betreffende de herkomstgroeperingen van (mogelijk) verdachten en slachtoffers. Alle schattingen zijn gedaan op basis van gegevens over aangiften en meldingen.

Tabel i laat zien dat er in de jaren 2010 – 2011 in Nederland jaarlijks naar schatting tussen de (circa) 127.000 en 130.000 personen (mogelijk) verdacht zijn van het plegen van huiselijk geweld. Voor 2010 is de schatting bijna 130.000 verdachten en voor 2011 bijna 128.000.

Tabel i. Geschat aantal (mogelijk) verdachten, alle zaken, per jaar, met 95%-betrouwbaarheidsinterval

Periode	Schatting	Ondergrens	Bovengrens
2010	129.273	122.408	136.138
2011	127.882	120.842	134.922

Het aantal (mogelijk) verdachten is in 2010 en 2011 significant groter dan in 2007.

Tabel ii geeft een uitsplitsing van de populatie naar herkomstgroepering volgens de indeling van het CBS, in totalen en naar 1^e en 2^e generatie. Ongeveer de helft van de verdachten is volgens de schattingen allochtoon. (mogelijk) Verdachten behoren vaker tot de eerste generatie allochtonen dan tot de tweede.

Tabel ii. Geschat aantal (mogelijk) verdachten naar herkomstgroepering en 1^e en 2^e generatie, alle zaken, per jaar

	1 ^e generatie		2 ^e generatie		onbekend		totalen 2010		totalen 2011	
Autochtoon										
2010							63.881	49%		
2011									63.563	50%
Marokko										
2010	4.555	54%	3.508	42%	379	4%	8.442	7%		
2011	3.682	50%	3.437	47%	234	3%			7.353	6%
Turkije										
2010	4.176	58%	2.664	37%	333	5%	7.173	6%		
2011	3.211	50%	3.035	47%	232	4%			6.478	5%
Surinaams										
2010	5.877	59%	3.925	39%	184	2%	9.986	8%		
2011	5.525	55%	4.391	43%	205	2%			10.121	8%
Antilliaans										
2010	3.964	82%	895	18%	0	-	4.859	4%		
2011	4.907	82%	1.093	18%	0	-			6.000	8%
Westers allochtoon										
2010	5.631	56%	4.477	44%	0	0%	10.108	8%		
2011	5.350	54%	4.526	46%	0	0%			9.876	5%
Overig niet-westers allochtoon										
2010	11.864	76%	3.612	24%	54	0%	15.530	12%		
2011	11.131	74%	3791	26%	44	0%			14.966	12%
Onbekend										
2010							9.295	7%		
2011									9.524	7%
Totaal							129.274	100%	127.882	100%

Tabel iii laat zien dat er in de jaren 2010 – 2011 in Nederland jaarlijks naar schatting tussen de (ca.) 187.000 en 197.000 personen (vermoedelijk) slachtoffer waren van huiselijk geweld.

Het verschil met de laatst beschikbare vangst-hervangstschatting over het jaar 2006 – 2007 is te klein om uitspraken over te doen.

Tabel iii. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers, alle zaken, per jaar, met 95%-betrouwbaarheidsinterval

Periode	Schatting	Ondergrens	Bovengrens
2010	187.275	173.008	201.542
2011	196.285	180.000	212.285

Tabel iv bevat een uitsplitsing van het aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar herkomstgroepering volgens de indeling van het CBS, in totalen en naar 1^e en 2^e generatie. Meer dan de helft van de geschatte (vermoedelijke) slachtoffers is autochtoon. Onder allochtonen behoren volgens de schattingen iets meer slachtoffers tot de eerste generatie immigranten dan tot de tweede.

Tabel iv. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar herkomstgroepering, alle zaken, per jaar

	1 ^e generatie		2 ^e generatie		onbekend		totalen 2010		totalen 2011	
Autochtoon										
2010							108.768	58%		
2011									109.681	56%
Marokko										
2010	4.556	51%	4.044	45%	302	3%	8.902	5%		
2011	5.379	53%	4.439	44%	267	3%			10.085	5%
Turkije										
2010	4.976	52%	4.282	45%	279	3%	9.537	5%		
2011	4.483	51%	4.067	47%	162	2%			8.712	4%
Surinaams										
2010	6.008	51%	5.590	48%	70	1%	11.668	6%		
2011	7.373	57%	5.358	42%	121	1%			12.852	7%
Antilliaans										
2010	3.143	72%	1.227	28%	0	0%	4.370	2%		
2011	3.237	67%	1.580	33%	0	0%			4.817	2%
Westers allochtoon										
2010	8.233	52%	7.461	48%	0	0%	15.694	8%		
2011	9.485	57%	7.187	43%	0	0%			16.672	8%
Overig niet-Westers allochtoon										
2010	12.549	68%	5.851	32%	14	0%	18.414	10%		
2011	13.790	68%	6.397	32%	71	0%			20.258	10%
Onbekend										
2010	-	-	-	-	9.923		9.923	5%		
2011	-	-	-	-	13.207				13.207	7%
Totaal							187.276	100%	196.285	100%

1. Inleiding

1.1. Doel en achtergrond van het onderzoek

Doel van het gerapporteerde project was het uitvoeren van landelijk onderzoek voor het schatten van de aard en omvang van huiselijk geweld in Nederland. Het is de bedoeling dat naast het deelonderzoek dat hier wordt gerapporteerd, er een ander deelonderzoek wordt uitgevoerd dat gebruik maakt van surveydata. Beide onderzoeken dienen te worden gecombineerd in een te publiceren syntheserapport. Het onderhavige onderzoek is niet bedoeld als een zelfstandige en finale omvangschatting van huiselijk geweld.

Het gaat primair om slachtoffer- en daderschap van huiselijk geweld onder de Turkse, Marokkaanse, Antilliaanse en Surinaamse bevolkingsgroepen. Daarnaast levert het onderzoek resultaten op voor de andere bevolkingsgroepen in Nederland, waardoor de geschatte prevalentie van het huiselijk geweld bij de diverse bevolkingsgroepen in Nederland met elkaar kan worden vergeleken.

In het onderzoek is uitgegaan van de definitie van huiselijk geweld zoals deze in 1997 door Intomart is geïntroduceerd en in 2010 opnieuw als uitgangspunt voor onderzoek naar slachtofferschap is gebruikt. Deze definitie is ook leidend binnen de registratie door de Nederlandse politie.

Huiselijk geweld is daarbij gedefinieerd als ‘geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer gepleegd is’. Deze kring bestaat uit (ex-) partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Centraal hierbij staat de relatie tussen dader en slachtoffer en niet de locatie van het gepleegde delict. Huiselijk geweld betreft dus niet alleen binnenshuis gepleegd geweld, maar omvat ook delicten waarbij (ex-)partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden elkaar buitenshuis geweld aandoen. Huiselijk geweld kan fysiek, seksueel en psychisch van aard zijn, waaronder bedreiging en belaging (‘stalking’). Huiselijk geweld kan gericht zijn tegen kinderen, tegen volwassen mannen en vrouwen en tegen ouderen¹.

Begin 2011 publiceerde het WODC een rapport over het landelijke onderzoek huiselijk geweld². Een van de uitkomsten van het onderzoek was dat het bij de groep daders van huiselijk geweld die met justitie in aanraking komt, vaker gaat om (niet-westers) allochtonen dan om autochtonen. Dit roept de vraag op of huiselijk geweld onder niet-westerse allochtonen vaker voorkomt dan onder autochtonen. Deze vraag kon met de verzamelde

¹ Dijk, T. van, S. Flight, B. Oppenhuis & B. Duesmann, B. (1997). *Huiselijk geweld: aard, omvang en hulpverlening*. Den Haag. Ministerie van Justitie; Dijk, T. van, M. Veen & E. Cox. (2010) *Slachtofferschap van huiselijk geweld: aard, omvang, omstandigheden en hulpzoekgedrag*. Hilversum: Intomart.

² Veen, H.C.J. van der, & Bogaerts, S. (2010). *Huiselijk geweld in Nederland: overkoepelend syntheserapport van het vangst-, slachtoffer- en daderonderzoek 2007-2010*. Onderzoek en Beleid 288. Meppel: Boom Juridische Uitgevers.

data in het landelijke onderzoek niet worden beantwoord en vormt de belangrijkste aanleiding voor het hier gerapporteerde onderzoek.

1.2. Vraagstelling en onderzoeksvragen

De vraagstelling van het onderzoek luidt:

Wat is de jaarlijkse geschatte omvang van het huiselijk geweld onder allochtonen³ en autochtonen in aantallen slachtoffers en daders?

- Om welke typen huiselijk geweld gaat het daarbij?
- Op welke kenmerken verschilt het huiselijk geweld waarmee allochtone slachtoffers te maken hebben van dat met autochtone slachtoffers?
- Welk deel van het huiselijk geweld wordt bij de politie gemeld?

De vraagstelling is verbijzonderd in de volgende onderzoeksvragen:

1. Wat is de jaarlijkse geschatte omvang van het huiselijk geweld in Nederland in aantallen slachtoffers en daders voor de jaren 2010 en 2011 bij:
 - de grootste niet westerse allochtone bevolkingsgroepen (Turks, Marokkaans, Surinaams, Antilliaans),
 - de westerse allochtonen en de autochtonen.

De omvang van huiselijk geweld wordt geschat onderscheiden naar aantallen slachtoffers en aantallen daders en naar een aantal kenmerken van daders, slachtoffers en het geweld.

Concreet betekent het een en ander:

- a. Schat per jaar, per bevolkingsgroep en per type huiselijk geweld het aantal *slachtoffers*.

Onderscheid hierbij in ieder geval de volgende typen van huiselijk geweld:

- bedreiging met slaan, schoppen, een pistool, mes etc.
- lichamelijk geweld
- seksueel geweld
- psychisch geweld

³ Allochtoon: persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Er wordt onderscheid gemaakt tussen personen die zelf in het buitenland zijn geboren (de eerste generatie) en personen die in Nederland zijn geboren (de tweede generatie). Ook wordt onderscheid gemaakt tussen westerse en niet-westerse allochtonen

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/allochtonen/methoden/begrippen/default.htm?ConceptID=37>, 13-11-2014

Splits de resultaten minimaal uit naar volgende kenmerken van de slachtoffers:

- sekse
- leeftijd(scategorie)
- sociale klasse
- relatie met pleger (conform de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM): partners, ex-partners en familieleden)
- regio

b. Schat per bevolkingsgroep het aantal *daders*.

Onderscheid daarbij, voor zover beschikbaar, dezelfde kenmerken als bij a.

2. Is er verschil in de prevalentie van huiselijk geweld tussen allochtone en autochtone bevolkingsgroepen in Nederland?

Het gaat hier om het aantal daders en slachtoffers in verhouding tot de omvang van de betreffende bevolkingsgroepen. De resultaten dienen voor zover mogelijk uit te worden gesplitst naar type huiselijk geweld en de andere kenmerken die zijn genoemd in vraag 1.

3. Wat was het aangiftegedrag van het huiselijk geweld dat zich het laatste jaar voordeed?

- Melding of aangifte bij de politie
- Verschilt het meldings- en aangiftegedrag van niet westerse allochtonen van dat van autochtonen?

2. Omvangschattingen

2.1. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Schattingsmethode

De schattingen zijn gemaakt met een vangst-hervangstmethode. Vangst-hervangstmethoden zijn een groep statistische methoden waarmee op basis van het aantal malen dat iemand voorkomt in een registratie, een schatting gemaakt kan worden van het aantal personen dat tot dezelfde groep behoort, maar niet is geregistreerd. In het geval van huiselijk geweld kan dus op basis van het aantal malen dat slachtoffers of (vermeende) plegers van huiselijk geweld tengevolge van een aangifte of melding bij de politie geregistreerd is, een schatting worden gemaakt van het aantal (vermeende) plegers of slachtoffers van huiselijk geweld dat niet is geregistreerd. Het aantal geregistreerde (vermeende) plegers en slachtoffers geeft tezamen met het aantal geschatte het totale aantal van (vermeende) plegers en slachtoffers van huiselijk geweld in Nederland in een bepaalde periode.

De schattingen in dit rapport zijn gemaakt met een betrekkelijk nieuw model, te weten het Zelterman regressiemodel⁴. Dit model maakt vooral gebruik van die personen die slechts 1 of 2 registraties hebben, met als motivatie dat deze het meest op die personen lijken die niet zijn geregistreerd (en dus niet in de data voorkomen). Het model is minder gevoelig dan andere modellen voor verschillen tussen leden van de geschatte populatie die de schatting kunnen vertekenen. Het model staat daarom bekend als erg robuust. Bijlage 1 geeft een volledige beschrijving van vangst-hervangstmethoden.

In het Zelterman model zijn als verklarende variabelen gebruikt: geslacht, leeftijd, type geweld, type slachtoffer, regio en herkomstgroepering. In dit model zijn alleen hoofdeffecten en geen interactie effecten geschat. Het aantal te schatten parameters komt hiermee op 27.

Het evalueren van modellen met interacties is een bijzonder tijdrovende bezigheid (zeker omdat het om vier databestanden gaat). Op basis van de volgende overwegingen is er voor gekozen om geen interacties tussen de verklarende variabelen in het model op te nemen:

1. Statistische haalbaarheid.

Het toevoegen van interacties leidt tot een exponentiële toename van het aantal te schatten parameters. Bijvoorbeeld: opname van de interactie tussen herkomstgroepering en type slachtoffer in het model levert 30 extra te schatten parameters op, en de additionele interactie met type geweld levert 150 extra te schatten parameters op. Het

⁴ Het betreft het model van Boehning en Van der Heijden voor Zelterman schattingen. Zie: Peter van der Heijden and Dankmar Boehning, *A general likelihood framework for the Zelterman-estimator of the population size*, Annals of Applied Statistics, <http://www.e-publications.org/ims/submission/index.php/AOAS/user/submissionFile/2350?confirm=b7981aff>

risico van kanskapitalisatie en overbelasting van het model wordt daarmee onaanvaardbaar groot.

2. Vergelijkbaarheid met schattingen van andere jaren.

In het voorgaand onderzoek is ook het model met alleen hoofdeffecten gehanteerd. Het toevoegen van interacties aan het model zou tot andere populatieschattingen leiden, waardoor de resultaten van het huidige onderzoek niet langer meer vergelijkbaar zouden zijn de resultaten uit het rapport van 2009. Dit zou mogelijk ook het geval kunnen zijn voor de schattingen van 2010 en 2011.

3. Huisregels CBS.

Volgens de huisregels van het CBS mogen geen tabellen met getallen kleiner dan 10 worden aangevraagd. Door naar meerdere verklarende variabelen uit te splitsen neemt het risico hierop sterk toe.

Data

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van gegevens over huiselijk geweld uit een landelijke extractie uit BVH (Basisvoorziening Handhaving) van de politie. Gegevens over herkomstgroepering en sociale klasse zijn betrokken van het CBS. Om een beeld te geven van sociale klasse is gebruik gemaakt van statistieken over gestandaardiseerd gezinsinkomen⁵. Deze statistieken zijn gebaseerd op onder meer fiscale gegevens en gecorrigeerd voor de omvang van het huishouden.

De schattingen zijn gemaakt met gegevens uit registraties van incidenten waarvoor een aangifte of een melding is gedaan. Met een aangifte stelt de aangever de politie officieel in kennis van een strafbaar feit. De politie maakt hiervan een proces-verbaal op. Met een melding verschaft de melder de politie informatie over een waarneming van wat een strafbaar feit kan zijn of in een strafbaar feit kan uitmonden. De politie maakt daarvan aantekening, maar er wordt geen proces-verbaal opgesteld. De politie kan ook zelf meldingen registreren. Meldingen worden geschrapt als voor hetzelfde incident alsnog aangifte wordt gedaan. Er is voor gekozen om gegevens van beide typen incidenten te gebruiken vanwege het feit dat het slachtoffers of andere betrokkenen vaak moeilijk valt om aangifte te doen van huiselijk geweld.

⁵ Het gestandaardiseerd inkomen volgens het CBS is het besteedbaar inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. Deze correctie vindt plaats met behulp van zogenoemde equivalentiefactoren. In de equivalentiefactor komen de schaalvoordelen tot uitdrukking die het gevolg zijn van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Met behulp van de equivalentiefactoren worden alle inkomens herleid tot het inkomen van een eenpersoonshuishouden. Op deze wijze zijn de welvaartsniveaus van huishoudens onderling vergelijkbaar gemaakt. Bij een presentatie in kwartielen zijn huishoudens ingedeeld naar hoogte van het inkomen in vier inkomensgroepen van gelijke omvang. De indeling vindt plaats, nadat alle huishoudens zijn gerangschikt van laag naar hoog inkomen.

Schattingen van de omvang van huiselijk geweld: personen of incidenten

Er zijn schattingen gemaakt voor aantallen verdachten en voor aantallen slachtoffers. De schattingen zijn gemaakt voor de jaren 2010 en 2011.

We hebben schattingen gemaakt van aantallen (unieke) personen die in een bepaald jaar verdacht worden van het plegen van huiselijk geweld, dan wel slachtoffer zijn geworden van huiselijk geweld. Met name ten aanzien van de personen die mogelijk huiselijk geweld hebben gepleegd is discussie mogelijk over de vraag hoe hen aan te duiden. Er is immers nog niet in alle gevallen formeel sprake van een verdachte. We hebben er voor gekozen om deze groep van de kwalificatie '(mogelijk) dader' of '(mogelijk) verdachte' te voorzien.

Schattingen van de omvang van huiselijk geweld maken vaak melding van aantallen incidenten. Met vangst-hervangst methoden zijn, binnen één registratie, qualita qua geen uitspraken te doen over incidenten. Incidenten komen immers niet meermalen voor. Het is natuurlijk eenvoudig om het geschatte aantal verdachten of slachtoffers te vermenigvuldigen met een gemiddeld aantal incidenten. Dit onderzoek kan echter geen nieuwe informatie over zo'n gemiddelde verschaffen. De keuze voor een gemiddelde zou willekeurig zijn. We kiezen er daarom voor om geen uitspraken te doen over aantallen incidenten.

Dit is ook de reden waarom we onderzoeksvraag 3 naar de aangiftebereidheid voor huiselijk geweld niet beantwoorden. De meest gangbare definitie van aangiftebereidheid is het aantal incidenten waarvoor aangifte wordt gedaan. Het totaal aantal incidenten is met de in dit onderzoek gebruikte methode, zoals betoogd, niet te schatten.

Betrouwbaarheid en validiteit van de schattingen

De schattingen van de landelijke populaties (verdachten en slachtoffers) zijn voorzien van betrouwbaarheidsintervallen. Het betreft zogenaamde 95% betrouwbaarheidsintervallen, dat wil zeggen dat de werkelijke omvang met 95% zekerheid binnen het interval ligt. Verder worden de geschatte populaties onderscheiden naar verschillende kenmerken, te weten: het geslacht en de leeftijd van betrokkene, verdachte of slachtoffer, het type geweld dat is gebruikt, het type slachtoffer van het huiselijk geweld, het deel van het land waar het incident heeft plaats gevonden, en de herkomstgroepering van verdachte en slachtoffer. We rapporteren eerst de schattingen van de aantallen (mogelijk) verdachten en hun kenmerken. Vervolgens komen de aantallen slachtoffers aan de orde.

Met betrekking tot de validiteit van de schattingen kunnen we het volgende zeggen. De belangrijkste bedreiging wordt gevormd door niet-geobserveerde heterogeniteit. Dat zijn kenmerken van leden van de populatie die van invloed zijn op hun "pakkans", maar waarover we geen informatie hebben. Deze niet-geobserveerde heterogeniteit kan tot onderschatting van de populatieomvang leiden. Om de invloed van niet-geobserveerde heterogeniteit te minimaliseren hebben we het Poissonmodel door het Zeltermanmodel vervangen, en covariaten in het model opgenomen. Hiermee is het probleem mogelijk nog niet helemaal verholpen. De huidige schattingen zouden daarom een onderschatting van de werkelijke populatieomvang kunnen zijn.

Een andere bedreiging van de validiteit is dat sommige vormen van huiselijk geweld niet of nauwelijks bij de politie bekend worden, waardoor zij ook niet door het model kunnen worden geschat. De gebruikte vangst-hervangstmethode schat de populatie van daders en slachtoffers op basis van de verhouding van het aantal individuen met één melding of aangifte en het aantal individuen met twee meldingen of aangiften. Een relatief groot aantal individuen met één melding of aangifte duidt er op dat een groot deel van de populatie niet is geobserveerd. In dat geval zal een relatief groot aantal individuen als niet-geobserveerd worden bijgeschat. Op deze manier wordt voor ieder type huiselijk geweld een aparte schatting gemaakt. Hierbij is de vraag hoe frequent een bepaald type huiselijk geweld tot een aangifte of melding leidt, in principe niet relevant. Als de aangifte- of meldingskans van een bepaalde vorm van huiselijk geweld klein is, dan wordt een relatief klein deel van de populatie geobserveerd en is het percentage individuen met twee of meer meldingen of aangiften relatief klein. Dit leidt tot een hoge bijschatting. Als de aangifte- of meldingskans daarentegen groot is, dan wordt een relatief groot deel van de populatie geobserveerd en is het percentage individuen met twee of meer aangiften en/of meldingen ook relatief groot. Dit leidt tot een lagere bijschatting.

In beide gevallen zijn de schattingen consistent zolang aan de assumpties van het model is voldaan. Een probleem kan echter zijn dat voor bepaalde soorten huiselijk geweld de drempel voor het doen van aangifte zo hoog ligt, dat er vrijwel nooit aangifte wordt gedaan. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn bij (milde) vormen van psychisch geweld. In dat geval zijn er ook nauwelijks observaties van deze vorm van huiselijk geweld, en zal de prevalentie ervan worden onderschat. Hierdoor kan een discrepantie ontstaan tussen de vangst-hervangstschattingen en schattingen gebaseerd op interviews waarin dergelijke vormen van huiselijk geweld wel worden gemeld.

2.2. Schattingen voor (mogelijk) verdachten⁶

Tabel 1 vermeldt in de eerste kolom met cijfers de schatting voor het aantal (mogelijk) verdachten van huiselijk geweld per jaar in Nederland⁷. De er op volgende kolommen laten de ondergrens en bovengrens zien van het betrouwbaarheidsinterval van de schatting.

De tabel laat zien dat er in de jaren 2010 – 2011 in Nederland jaarlijks naar schatting tussen de (circa) 127.000 en 130.000 personen (mogelijk) verdacht zijn van het plegen van huiselijk geweld. Voor 2010 is de schatting bijna 130.000 verdachten en voor 2011 bijna 128.000⁸.

⁶ We spreken over (mogelijk) verdachten. Voor een deel gaat het om verdachten, namelijk degenen die als zodanig zijn aangemerkt in het betreffende proces-verbaal, en voor een deel om degenen die als pleger van huiselijk geweld worden genoemd in meldingen, strikt genomen (nog) geen verdachten.

⁷ In de navolgende tabellen wordt afgerond op hele getallen, waardoor de vermelde getallen niet altijd tot de vermelde totalen optellen.

⁸ De tabellen geven de exacte uitkomsten van de schattingen weer. Afronden volgens een standaardprocedure neemt de schijnexactheid die de nauwkeurige getallen suggereren niet weg. Het is beter om, zoals hier in de tekst wordt gedaan, de getallen niet te exact te hanteren.

Tabel 1. Geschat aantal (mogelijk) verdachten, alle zaken, per jaar, met 95%-betrouwbaarheidsinterval

Periode	Schatting	Ondergrens	Bovengrens
2010	129.273	122.408	136.138
2011	127.882	120.842	134.922

De schatting voor 2007, het laatste jaar waarvoor vangst-hervangstschattingen beschikbaar zijn, bedroeg bijna 113.000 (mogelijk) verdachten. De geschatte populaties (mogelijk) verdachten voor de jaren 2010 en 2011 zijn significant groter dan die voor 2007⁹.

Tabel 2 laat de schattingen zien van de aantallen (mogelijk) verdachten, onderscheiden naar volwassenen (18 jaar en ouder) en minderjarigen (jonger dan 18 jaar). Onder volwassenen zijn de verdachten van huiselijk geweld volgens de schatting overwegend mannen (bijna 80%). Als we kijken naar het huiselijk geweld (mogelijk) gepleegd door minderjarigen (tot 18 jaar), dan is het aandeel van jongens iets kleiner dan het aandeel van mannen in het huiselijk geweld van meerderjarigen (18+; ca. 70%). Meisjes zijn volgens deze cijfers verantwoordelijk voor ongeveer 30% van het huiselijk geweld van minderjarigen.

Tabel 2. Geschat aantal (mogelijk) verdachten naar geslacht (volwassenen en minderjarigen), alle zaken, per jaar, met 95%-betrouwbaarheidsinterval

Periode	Jongens (tot 18 jaar)		Meisjes (tot 18 jaar)		Vrouwen (18+)		Mannen (18+)	
2010	6.992	70%	3.052	30%	24.962	21%	94.372	79%
2011	5.348	69%	2.403	31%	27.000	22%	93.131	78%

⁹ Het betrouwbaarheidsinterval voor de schatting van 2007 (en eerdere jaren) heeft betrekking op een schatting exclusief de regio Haaglanden, de politieregio waarvoor toentertijd geen geschikte data voorhanden waren. De toetsing is daarom als volgt uitgevoerd:

1. We hebben de variantie van de populatieschattingen van 2007, 2010 en 2011 berekend. De variante van de schatting van 2007 is een ruwe schatting, vanwege het ontbreken van gegevens voor de regio Haaglanden.
2. vervolgens is het verschil tussen de populatieschattingen (2010 - 2007) en (2011-2007) berekend.
3. De variantie van het verschil is berekend (dat is de som van de varianties onder (1) voor (2007 en 2010) en (2007 en 2011))
4. Hiermee berekenen we een 95% betrouwbaarheidsinterval voor het verschil. Valt 0 hierin dan is het verschil niet significant.

Vershil 2007-2010: 16.565 betrouwbaarheidsinterval (8.100, 25.000), dus significant

Vershil 2007-2011: 15.174 betrouwbaarheidsinterval (6.600, 24.000), dus significant

Tabel 3 geeft een overzicht van de schattingen van de aantallen (mogelijk) verdachten naar leeftijdsklasse. Het plegen van huiselijk geweld is volgens de schattingen in tabel 3 vooral een aangelegenheid van personen tussen de 18 en 50 jaar. Circa 80% van de verdachten valt in deze leeftijdscategorie.

Tabel 3. Geschat aantal (mogelijk) verdachten naar leeftijd, alle zaken, per jaar

	2010		2011	
tot 18 jr	10.044	8%	7.751	6%
18-30 jr	40.716	31%	40.901	32%
31-40 jr	35.524	27%	32.891	26%
41-50 jr	28.985	22%	30.247	24%
51-60 jr	10.064	8%	11.452	9%
>60 jr	3.941	3%	4.640	4%
Totaal	129.274	100%	127.882	100%

Tabel 4 geeft de schattingen per categorie huiselijk geweld weer. Ca. tweederde van het aantal (mogelijk) verdachten zou zich hebben schuldig gemaakt aan lichamelijk geweld en nog eens ongeveer 15% zou er mee hebben bedreigd. De categorieën psychisch geweld, belaging en seksueel geweld komen volgens de schattingen duidelijk minder voor.

Tabel 4. Geschat aantal (mogelijk) verdachten naar type geweld, alle zaken, per jaar

	2010		2011	
Lichamelijk	88.892	69%	88.690	69%
Bedreiging	19.345	15%	19.389	15%
Psychisch	8.890	7%	8.309	6%
Seksueel	7.194	6%	5.339	4%
Belaging	3.026	2%	3.883	3%
Overig geweld ¹⁰	1.926	1%	2.271	2%
Totaal	129.273	100%	127.881	100%

Tabel 5 geeft de relatie van het slachtoffer met de verdachte weer. Huiselijk geweld is volgens de schattingen in meer dan de helft van de gevallen tegen de partner of ex-partner gericht: 55 tot 60% van de verdachten maakt de partner of ex-partner slachtoffer. In 8 tot

¹⁰ 'Overig geweld' is een restcategorie voor incidenten die niet onder bedreiging, belaging, lichamelijk, psychisch en seksueel geweld vallen. Hierbij valt te denken aan de minder ernstige vormen van lichamelijk en psychische geweld, zoals o.a.: bespotten/kleineren, verbieden uit te gaan, verbieden te praten op feestjes, geen afspraakjes mogen maken, spullen vernielen, dreigen om relatie kapot te maken, voorwerp gooien.

10% van de gevallen richt het huiselijk geweld zich op kinderen en bij ca. 7% van de verdachten is er sprake van huiselijk geweld jegens ouders.

Tabel 5. Geschat aantal (mogelijk) verdachten naar type slachtoffer, alle zaken, per jaar

	2010		2011	
(ex-)Partner	74.511	58%	75.698	59%
Kind	22.786	18%	17.827	14%
Overige familie	13.998	11%	15.420	12%
Ouders	9.039	7%	8.738	7%
Huisvriend	7.438	6%	9.016	7%
Ouderen	1.204	1%	878	1%
Overig	298	0%	306	0%
Totaal	129.274	100%	127.883	100%

Tabel 6 geeft een uitsplitsing van de populatie naar herkomstgroepering volgens de indeling van het CBS, in totalen en naar 1^e en 2^e generatie. Ongeveer de helft van de verdachten is volgens de schattingen allochtoon. Wat opvalt is dat (mogelijk) verdachten vaker tot de eerste generatie allochtonen behoren dan tot de tweede. Dit verschil is het meest geprononceerd in de groep met een Antilliaanse achtergrond en onder niet-westerse allochtonen.

Volgens eerder onderzoek is dit verschil vooral toe te schrijven aan verschillen in de leeftijdsopbouw van de twee generaties. Ongeveer driekwart van alle 2e generatie allochtonen is jonger dan 20 jaar. Veel huiselijk geweld is gericht tegen (ex-)partners en kinderen en jongeren onder de 20 hebben nu eenmaal minder vaak (ex-)partners of kinderen¹¹. Het is echter niet duidelijk of deze observatie de duidelijke verschillen kan verklaren in de mate waarin huiselijk geweld voor de 2^e generatie allochtonen afneemt. Deze verschillen komen in tabel 7 het meest uitgesproken naar voren.

¹¹ F. Willemsen, Huiselijk geweld en herkomstland Een verkennend onderzoek naar de incidentie van huiselijk geweld en allochtone daders en slachtoffers, Den Haag, WODC, 2007.

Tabel 6. Geschat aantal (mogelijk) verdachten naar herkomstgroepering en 1^e en 2^e generatie, alle zaken, per jaar

	1 ^e generatie		2 ^e generatie		onbekend		totalen 2010		totalen 2011	
Autochtoon										
2010							63.881	49%		
2011									63.563	50%
Marokko										
2010	4.555	54%	3.508	42%	379	4%	8.442	7%		
2011	3.682	50%	3.437	47%	234	3%			7.353	6%
Turkije										
2010	4.176	58%	2.664	37%	333	5%	7.173	6%		
2011	3.211	50%	3.035	47%	232	4%			6.478	5%
Surinaams										
2010	5.877	59%	3.925	39%	184	2%	9.986	8%		
2011	5.525	55%	4.391	43%	205	2%			10.121	8%
Antilliaans										
2010	3.964	82%	895	18%	0	-	4.859	4%		
2011	4.907	82%	1.093	18%	0	-			6.000	8%
Westers allochtoon										
2010	5.631	56%	4.477	44%	0	0%	10.108	8%		
2011	5.350	54%	4.526	46%	0	0%			9.876	5%
Overig niet-westers allochtoon										
2010	11.864	76%	3.612	24%	54	0%	15.530	12%		
2011	11.131	74%	3791	26%	44	0%			14.966	12%
Onbekend										
2010							9.295	7%		
2011									9.524	7%
Totaal							129.274	100%	127.882	100%

Tabel 7 geeft een overzicht van de geschatte aantallen (mogelijk) verdachten van huiselijk geweld per 1000 inwoners van de betreffende herkomstgroep.¹²

Tabel 7. Geschat aantal (mogelijk) verdachten per 1000 inwoners per herkomstgroepering, 1^e en 2^e generatie, alle zaken, per jaar

		1 ^e generatie	2 ^e generatie	Totaal
Autochtoon				
	2010			5
	2011			5
Marokkaans				
	2010	27	19	23
	2011	22	18	20
Turks				
	2010	21	14	17
	2011	16	16	16
Surinaams				
	2010	32	25	29
	2011	30	27	29
Antilliaans				
	2010	49	16	35
	2011	60	18	42
Westers allochtoon				
	2010	9	5	7
	2011	8	5	6
Overig niet-westers allochtoon				
	2010	28	16	24
	2011	25	16	22

¹² Cijfers CBS-Statline 2010 en 2011

Tabel 8 geeft de schattingen voor vier delen van het land¹³. Volgens deze cijfers wonen de meeste verdachten van huiselijk geweld in het westen van het land. De politieregio's met de vier grote steden (Utrecht, Amsterdam-Amstelland, Rotterdam-Rijnmond, Haaglanden) bevatten naar schatting ruim een vijfde van het landelijk aantal verdachten van huiselijk geweld, naar schatting 27.000 (mogelijk) verdachten. Het westen van het land, inclusief de vier grootstedelijke regio's, telt ruim de helft van het aantal verdachten van huiselijk geweld in het hele land¹⁴.

Tabel 8. Geschat aantal (mogelijk) verdachten naar landsdeel, alle zaken, per jaar

	2010		2011	
Noord	12.240	9%	12.224	10%
Oost	21.876	17%	21.662	17%
West	68.240	53%	68.304	53%
Zuid	26.918	21%	25.692	20%
Landelijk	129.274	100%	127.882	100%
4 grote gemeenten (politieregio's)	27.468	21%	27.390	21%

Tabel 9 geeft de schattingen weer van het aantal (mogelijk) verdachten naar het gestandaardiseerd gezinsinkomen. De gegevens worden gepresenteerd in kwartielen van huishoudens, dat wil zeggen dat de huishoudens waarvan een inkomen bekend is, zijn ingedeeld naar hoogte van het inkomen in vier inkomensgroepen van een gelijk aantal huishoudens. De indeling vindt plaats, nadat alle huishoudens zijn gerangschikt van laag naar hoog inkomen.

Ruim een derde van het (totaal) aantal geschatte verdachten valt in de categorie 'gestandaardiseerd gezinsinkomen onbekend' (36 en 37%). Van de (mogelijk) verdachten waarvoor een inkomen bekend is, is, volgens de schatting, zowel in 2010 als in 2011, ruim 60% te vinden in het 1^e (laagste) kwartiel van het gestandaardiseerd gezinsinkomen (respectievelijk 63% en 62%), in het 2^e kwartiel in 2010 een vijfde en in 2011 13%, in het 3^e kwartiel 12% in beide jaren en in het 4^e 6% in beide jaren.

¹³ De volgende indeling is aangehouden: Noord, de politieregio's Groningen, Friesland, Drenthe; Oost: IJsselland, Twente, Gelderland NO, Gelderland Midden, Gelderland Zuid en Flevoland; Westen: Utrecht, Noord-Holland-Noord, Zaanstreek, Kennemerland, Amsterdam-Amstelland, Gooi- en Vechtstreek, Hollands Midden, Rotterdam-Rijnmond, Zuid-Holland-Zuid; Zuid: Zeeland, Midden-West Brabant, Brabant-Noord, Brabant-Zuid-Oost, Limburg-Noord, Limburg-Zuid.

¹⁴ Prevalentiecijfers per politieregio of groep van politieregio's zijn niet te berekenen, omdat er geen bevolkingsgegevens per politieregio beschikbaar zijn.

Tabel 9. Geschat aantal (mogelijk) verdachten naar gestandaardiseerd besteedbaar inkomen van het huishouden in kwartielen, alle zaken, per jaar

Kwartiel	2010		2011	
1 ^e	51.390	63%	49.852	62%
2 ^e	16.102	20%	16.351	13%
3 ^e	9.772	12%	9.721	12%
4 ^e	4.758	6%	4.895	6%
<i>Totaal inkomen bekend</i>	<i>82.022</i>	<i>100% (= 64% totale geschatte populatie)</i>	<i>80.819</i>	<i>100% (= 63% totale geschatte populatie)</i>
Onbekend	47.251	36%	47.063	37%
Totaal	129.273	100%	127.882	100%

2.3. Schattingen voor (vermoedelijke) slachtoffers

Tabel 10 vermeldt in de eerste kolom met cijfers de schatting voor het aantal (vermoedelijke) slachtoffers van huiselijk geweld per jaar in Nederland¹⁵. De er op volgende kolommen bevatten de ondergrens en bovengrens van het betrouwbaarheidsinterval van de schatting.

De tabel laat zien dat er in de jaren 2010 – 2011 in Nederland jaarlijks naar schatting tussen de (ca.) 187.000 en 197.000 personen (vermoedelijk) slachtoffer waren van huiselijk geweld¹⁶.

De laatst beschikbare vangst-hervangstschatting van het aantal slachtoffers over het jaar 2006 – 2007 was ruim 197.000. Het verschil met de schatting voor 2011 is verwaarloosbaar en het verschil met de schatting van 2010 is te klein om uitspraken over te doen.

Een vergelijking met tabel 1 leert dat er meer slachtoffers dan verdachten worden geschat. De verhouding is ongeveer anderhalf slachtoffer per verdachte.

¹⁵ Omdat de schattingen zijn gemaakt op basis van gegevens uit aangiften en meldingen is het strikt genomen beter te spreken van slachtoffers van huiselijk geweld en personen die vermoedelijk slachtoffer zijn van huiselijk geweld, korthedshalve (vermoedelijke) slachtoffers.

¹⁶ De tabellen geven de exacte uitkomsten van de schattingen weer. Afronden volgens een standaardprocedure neemt de schijnexactheid die de nauwkeurige getallen suggereren niet weg. Het is beter om de getallen niet te exact te hanteren, zoals hier in de tekst wordt gedaan.

Tabel 10. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers, alle zaken, per jaar, met 95%-betrouwbaarheidsinterval

Periode	Schatting	Ondergrens	Bovengrens
2010	187.275	173.008	201.542
2011	196.285	180.000	212.285

Tabel 11 geeft de schattingen weer van de aantallen (vermoedelijke) slachtoffers, onderscheiden naar volwassenen (18 jaar en ouder), minderjarigen (jonger dan 18 jaar) en geslacht. Bij huiselijk geweld gericht op volwassenen zijn de slachtoffers overwegend vrouwen (67%). Bij huiselijk geweld gericht op kinderen is dat niet het geval. De verdeling meisjes – jongens onder slachtoffers is in 2010 nagenoeg fifty-fifty en in 2011 bestaan de minderjarige slachtoffers uit iets meer jongens dan meisjes (respectievelijk 53% en 46%, tabel 10).

Tabel 11. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar geslacht (volwassenen en minderjarigen), alle zaken, per jaar, met 95%-betrouwbaarheidsinterval

Periode	Jongens (t/m 17 jaar)		Meisjes (t/m 17 jaar)		Vrouwen (17+)		Mannen (17+)	
2010	23.145	51%	21.988	49%	94.878	67%	47.266	33%
2011	22.820	54%	19.814	46%	95.330	62%	58.321	38%

Tabel 12 geeft de geschatte aantallen (vermoedelijke) slachtoffers van huiselijk geweld per leeftijdsklasse. Ook de slachtoffers zijn overwegend tussen de 18 en 50 jaar: ongeveer tweederde van de slachtoffers bevindt zich volgens de schatting in deze leeftijdscategorie.

Tabel 12. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar leeftijd, alle zaken, per jaar

	2010		2011	
t/m 17 jr	45.133	24%	42.634	22%
18-30 jr	52.881	28%	55.396	28%
31-40 jr	35.580	19%	36.858	19%
41-50 jr	31.131	17%	34.654	18%
51-60 jr	14.445	8%	16.640	8%
>60 jr	8.107	4%	10.191	5%
Totaal	187.277	100%	196.373	100%

Tabel 13 geeft de schattingen van aantallen (vermoedelijke) slachtoffers per type geweld. Slachtoffers van huiselijk geweld ondergaan volgens deze schattingen meestal lichamelijk geweld, of worden daarmee bedreigd. Ongeveer 80% van de slachtoffers heeft te maken met de dreiging met lichamelijk geweld of met lichamelijk geweld zelf (tabel 12). De minder voorkomende vormen van huiselijk geweld zijn volgens de schattingen psychisch geweld, belaging en seksueel geweld.

Tabel 13. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar type geweld, alle zaken, per jaar

	2010		2011	
Lichamelijk	116.850	63%	121.843	62%
Bedreiging	33.760	18%	35.365	18%
Seksueel	14.504	8%	17.695	9%
Psychisch	12.466	7%	13.657	7%
Overig geweld ¹⁷	5.295	3%	2.544	1%
Belaging	4.400	2%	5.181	3%
Totaal	187.275	100%	196.285	100%

Tabel 14 geeft een overzicht van de relaties van de (vermoedelijke) slachtoffers met de verdachten. Bijna de helft van de slachtoffers is volgens deze schattingen een (ex-)partner van de verdachte (47% resp. 46% in 2010 en 2011) en ongeveer een vijfde een kind.

Tabel 14. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar type slachtoffer, alle zaken, per jaar

	2010		2011	
(ex-)Partner	87.444	47%	90.487	46%
Kind	39.679	21%	36.001	18%
Overige familie	29.166	16%	34.583	18%
Huisvriend	14.465	8%	16.185	8%
Ouders	14.638	8%	15.982	8%
Ouderen	1.480	1%	2.696	1%
Overig	403	0%	350	0%
Totaal	187.275	100%	196.284	100%

Tabel 15 bevat een uitsplitsing van het aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar herkomstgroepering volgens de indeling van het CBS, in totalen en naar 1^e en 2^e generatie.

¹⁷ 'Overig geweld' is een restcategorie voor incidenten die niet onder bedreiging, belaging, lichamelijk, psychisch en seksueel geweld vallen. Hierbij valt te denken aan de minder ernstige vormen van lichamelijk en psychische geweld, zoals o.a.: bespotten/kleineren, verbieden uit te gaan, verbieden te praten op feestjes, geen afspraakjes mogen maken, spullen vernielen, dreigen om relatie kapot te maken, voorwerp gooien.

Meer dan de helft van de geschatte (vermoedelijke) slachtoffers is autochtoon (respectievelijk 58% en 56% voor 2010 en 2011). Onder allochtonen behoren volgens de schattingen iets meer slachtoffers tot de eerste generatie immigranten dan tot de tweede. Die verhouding is voor slachtoffers met een Antilliaanse of een niet-westerse allochtonen achtergrond het meest geprononceerd.

Tabel 15. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar herkomstgroepering, alle zaken, per jaar

	1 ^e generatie		2 ^e generatie		onbekend		totalen 2010		totalen 2011	
Autochtoon										
2010							108.768	58%		
2011									109.681	56%
Marokko										
2010	4.556	51%	4.044	45%	302	3%	8.902	5%		
2011	5.379	53%	4.439	44%	267	3%			10.085	5%
Turkije										
2010	4.976	52%	4.282	45%	279	3%	9.537	5%		
2011	4.483	51%	4.067	47%	162	2%			8.712	4%
Surinaams										
2010	6.008	51%	5.590	48%	70	1%	11.668	6%		
2011	7.373	57%	5.358	42%	121	1%			12.852	7%
Antilliaans										
2010	3.143	72%	1.227	28%	0	0%	4.370	2%		
2011	3.237	67%	1.580	33%	0	0%			4.817	2%
Westers allochtoon										
2010	8.233	52%	7.461	48%	0	0%	15.694	8%		
2011	9.485	57%	7.187	43%	0	0%			16.672	8%
Overig niet-Westers allochtoon										
2010	12.549	68%	5.851	32%	14	0%	18.414	10%		
2011	13.790	68%	6.397	32%	71	0%			20.258	10%
Onbekend										
2010	-	-	-	-	9.923		9.923	5%		
2011	-	-	-	-	13.207				13.207	7%
Totaal							187.276	100%	196.285	100%

Tabel 16 geeft een overzicht van de geschatte aantallen (vermoedelijke) slachtoffer van huiselijk geweld per 1000 inwoners van de betreffende herkomstgroep.¹⁸

Tabel 16. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers per 1000 inwoners per herkomstgroepering, 1^e en 2^e generatie, alle zaken, per jaar

		1 ^e generatie	2 ^e generatie	Totaal
Autochtoon	2010			8
	2011			8
Marokkaans	2010	27	22	25
	2011	32	24	28
Turks	2010	25	23	24
	2011	23	21	22
Surinaams	2010	32	36	34
	2011	40	33	37
Antilliaans	2010	39	21	32
	2011	39	27	34
Westers allochtoon	2010	13	9	10
	2011	14	8	11
Overig niet-westers allochtoon	2010	30	27	29
	2011	31	28	30

¹⁸ Cijfers CBS-Statline 2010 en 2011

Tabel 17 geeft de schattingen van de aantallen (vermoedelijke) slachtoffers voor vier delen van het land¹⁹. De meeste (vermoedelijke) slachtoffers van huiselijk geweld komen volgens de schatting voor in het westen van het land (inclusief de politieregio's met de vier grote steden Utrecht, Amsterdam-Amstelland, Rotterdam-Rijnmond, Haaglanden), ca. 50% van het landelijk totaal. In de vier grootstedelijke regio's woonde in 2010 naar schatting 17% van de slachtoffers van huiselijk geweld en in 2011 19%.

Tabel 17. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar landsdeel, alle zaken, per jaar

	2010		2011	
Noord	17.600	9%	16.664	8%
Oost	32.016	17%	33.749	17%
West	92.706	50%	100.104	51%
Zuid	44.952	24%	45.768	23%
Landelijk	187.275	100%	196.285	100%
4 grote gemeenten (politieregio's)	31.844	17%	36.717	19%

Tabel 18 geeft schatting van het aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar het gestandaardiseerd gezinsinkomen (in kwartielen) weer. Het grootste deel van het aantal geschatte slachtoffers valt in de categorie 'gestandaardiseerd gezinsinkomen 'onbekend' (46%). Van de slachtoffers waarvoor een inkomen bekend is, is, volgens de schatting, zowel in 2010 als in 2011, bijna tweederde te vinden in het 1^e (laagste) kwartiel van het gestandaardiseerd gezinsinkomen (respectievelijk 65% en 66%), bijna een vijfde in het 2^e kwartiel, in het 3^e kwartiel ca. 10% en in het 4^e 6% (tabel 16).

¹⁹ De volgende indeling is aangehouden: Noord, de politieregio's Groningen, Friesland, Drenthe; Oost: IJsselland, Twente, Gelderland NO, Gelderland Midden, Gelderland Zuid en Flevoland; Westen: Utrecht, Noord-Holland-Noord, Zaanstreek, Kennemerland, Amsterdam-Amstelland, Gooi- en Vechtstreek, Hollands Midden, Rotterdam-Rijnmond, Zuid-Holland-Zuid; Zuid: Zeeland, Midden-West Brabant, Brabant-Noord, Brabant-Zuid-Oost, Limburg-Noord, Limburg-Zuid.

Tabel 18. Geschat aantal (vermoedelijke) slachtoffers naar gestandaardiseerd besteedbaar inkomen van het huishouden in kwartielen, alle zaken, per jaar

Kwartiel	2010		2011	
1 ^e	66.334	65%	66.330	64%
2 ^e	19.326	19%	19.780	19%
3 ^e	10.471	10%	11.437	11%
4 ^e	5.872	6%	6.516	6%
<i>Totaal inkomen bekend</i>	<i>102.003</i>	<i>100% (= 54% totale geschatte populatie)</i>	<i>104.063</i>	<i>100% (= 53% totale geschatte populatie)</i>
Onbekend	85.273	46%	92.222	47%
Totaal	187.276	100%	196.285	100%

Bijlage 1: Vangst-hervangstmethoden en schattingen huiselijk geweld

Schatting op basis van één registratie

In deze paragraaf bespreken we kort hoe we kunnen komen tot schattingen op basis van een (enkele) bestaande registratie waaruit tellingen voor personen zijn af te leiden²⁰.

Als de registratie voortkomt uit observaties van personen, waarbij elke observatie van een persoon tot een record in de registratie leidt, dan kan de registratie worden gebruikt om een lijst van personen te maken. Indien bepaalde personen niet in de registratie voorkomen terwijl zij wel tot de populatie behoren, dan geeft de lijst van personen een incompleet beeld van de populatie. Het doel is te komen tot een schatting van het aantal personen dat niet op de lijst voorkomt, terwijl zij wel van de beoogde populatie deel uit maken. Dat betekent dat we proberen het aantal personen te schatten dat *nooit* is waargenomen op basis van gegevens van personen die *minimaal één keer* zijn waargenomen. Bij het maken van deze schattingen doen wij twee veronderstellingen. In de eerste plaats nemen we aan dat het aantal keer dat iemand is waargenomen een realisatie is van een Poisson verdeling, m.a.w. een persoon heeft een bepaalde Poisson parameter die zijn kansen bepaalt om 0, 1, 2, ... keer te worden gesignaleerd. In de tweede plaats nemen we aan dat de logaritme van deze Poisson parameter een lineaire functie is van zijn covariaten (zoals geslacht, leeftijd, woonplaats, ...).

We geven hier kort aan hoe men aan een schatting kan komen van het aantal personen dat nooit is waargenomen. Stel dat een gesignaleerde persoon (die dus in het bestand zit) een Poisson parameter heeft die aangeeft dat zijn kans om minimaal 1 keer waargenomen te zijn .25 is. We kunnen verwachten dat, indien er vier personen met een kans van .25 zijn, we er een zullen waarnemen. We hebben deze *ene* persoon waargenomen, en we kunnen dus aannemen dat er *drie* personen rondlopen met kenmerken als deze persoon die nooit zijn waargenomen. Dit impliceert dat we voor deze ene waargenomen persoon drie niet waargenomen personen bij kunnen schatten. Indien we deze bewerking voor elke waargenomen persoon toepassen, en de schattingen die we zo voor alle waargenomen personen krijgen, optellen, dan krijgen we een schatting van het aantal personen dat *niet* is waargenomen, op basis van de personen die *wel* zijn waargenomen, en hiermee hebben we de totale omvang van de populatie geschat.

Populatieschattingen met de hier besproken methode zijn gebaseerd op de aantallen incidenten per verdachte die (door aangifte of melding) ter kennis van de politie zijn gekomen. Deze frequentieverdeling wordt gekregen door over een bepaalde observatieperiode, bijvoorbeeld één jaar, van elke geregistreerde verdachte van het plegen van huiselijk geweld het aantal maal te tellen dat deze is geobserveerd (tengevolge van een aangifte of melding). Als voorbeeld bespreken we data over verdachten, en incidenten per verdachte, voor de periode medio 2004 – medio 2005 die eerder door ons zijn geanalyseerd. Dat geeft de volgende frequentieverdeling.

²⁰ De navolgende beschrijving van de methode is gebaseerd op: Sikkel, D., van der Heijden, P.G.M., & van Gils, G. (2006). *Methoden voor omvangschattingen van verborgen populaties, met name illegalen*. (WODC rapport 243, Onderzoek en beleid). Meppel: Boom Juridische Uitgevers., paragraaf 2.3.

aantal keer geregistreerd	0	1	2	3	4	5	6	7	8	...
geregistreerd aantal verdachten	?	17.024	2.328	459	140	33	14	4	1	...

Er zijn dus $(17.024 + 2.328 + \dots + 1 =)$ 20.003 verdachten een of meer keren geobserveerd. In de verdeling in de tabel ontbreekt echter de nul frequentie, dit zijn immers de verdachten (plegers van huiselijk geweld) waarvan geen incidenten ter kennis van de politie zijn gekomen. We veronderstellen nu dat de geobserveerde frequenties een bepaalde theoretische kansverdeling volgen, namelijk de Poisson verdeling. Deze verdeling specificeert de kansen dat een persoon uit een bepaalde populatie nul keer, een keer, twee keer, drie keer, enz. wordt geobserveerd. De vorm van deze verdeling wordt bepaald door de Poisson parameter. Deze parameter is te interpreteren als de 'zichtbaarheid' van de populatie; hoe groter de Poisson parameter, des te beter 'zichtbaar' (en makkelijker aan te houden) de leden van de populatie zijn. Ter illustratie zijn hieronder twee Poisson verdelingen met Poisson parameters van respectievelijk 0,5 en 1,0 getoond.

aantal keer geregistreerd	0	1	2	3	4	5	6	...
kansverdeling (0,5)	0,607	0,303	0,076	0,013	0,002	0,000	0,000	
kansverdeling (1,0)	0,368	0,368	0,184	0,061	0,015	0,003	0,001	

Het principe van deze vangst-hervangstmethode is om een Poisson parameter te schatten waarvoor de theoretische kansverdeling zo goed mogelijk correspondeert met de werkelijk geobserveerde frequenties. Vervolgens kan met deze Poisson parameter de kans op nul aanhoudingen worden berekend en een schatting gemaakt worden van het aantal niet-geregistreerde illegalen.

Tot nu toe is steeds van de veronderstelling uitgegaan dat ieder persoon in de populatie dezelfde Poisson parameter heeft. In werkelijkheid lopen sommige subgroepen in een populatie vaak een groter risico aangehouden te worden en zijn dus beter 'zichtbaar' dan andere subgroepen. Nu is het mogelijk om voor verschillende sub-populaties aparte Poisson parameters te schatten. Indien de Poisson parameters van die sub-populaties inderdaad verschillen, levert het schatten van aparte Poisson parameters betere en hogere populatieschattingen op²¹.

Dit schatten van Poisson parameters vindt plaats met een regressiemodel, en wel met afgeknotte Poissonregressie (zie van der Heijden et al., 2003, voor details). Voor ieder van de 20.003 geregistreerde personen is er zo een Poisson parameter te schatten. Op basis van een afzonderlijke Poisson parameter voor een persoon is er voor deze persoon een schatting te maken van het aantal personen dat *identieke* kenmerken heeft maar *niet* in de registratie is opgenomen. De som van deze

²¹ Van der Heijden, P.G.M., M.J.L.F. Cruyff en H.C. Van Houwelingen, Estimating the size of a criminal population from police records using the truncated Poisson regression model. *Statistica Neerlandica*, 57, 2003, blz. 289-304.

20.003 afzonderlijke schattingen levert dan de schatting op van het totale aantal personen dat *niet* in de registratie zit. Indien we hierbij dan 20.003 personen optellen die *wel* in de registratie zitten, dan resulteert de schatting van de omvang van de populatie.

Zelterman en Poisson regressie methoden

De schattingen die wij presenteren, zijn gemaakt met één variant van de methoden die gebruik maken van één registratie, te weten met het Zelterman regression model en wel de variant ontwikkeld door Boehning en Van der Heijden²². De Zelterman methode biedt belangrijke voordelen. Als we er van uit moeten gaan dat in de data belangrijke informatie over de relevante populatie ontbreekt, dan geeft het Zeltermanmodel een betere schatting dan het Poissonmodel. De waarde van de parameter van het Poisson model bepaalt hoe groot de kans is dat er dat binnen een periode van een jaar tegen een plegger van huiselijk geweld ofwel geen, ofwel een, twee, driemaal, enz. keer een aangifte of melding wordt gedaan. Aangezien we geen informatie hebben over de pleggers van huiselijk geweld waarvan geen incident ter kennis van de politie is gekomen, schatten we de Poisson parameter op basis van de personen waarvan wel een incident bekend is. Op basis van deze schatting kunnen we het aantal pleggers van huiselijk geweld schatten waarvan géén incident ter kennis van de politie is gekomen²³.

Het Poisson model is geldig indien personen met dezelfde kenmerken (covariaten zoals geslacht, leeftijd, enz.) ook dezelfde Poissonparameter hebben. Deze assumptie is geschonden indien belangrijke informatie ontbreekt (bijvoorbeeld als we niets weten over de neiging tot agressie van betrokkenen; er is dan sprake van “niet geobserveerde heterogeniteit”). Voor personen met dezelfde scores op de gemeten covariaat maar andere scores op de ontbrekende covariaten wordt dan een identieke Poissonparameter geschat, terwijl deze in werkelijkheid zullen verschillen. Deze niet geobserveerde heterogeniteit leidt tot een onderschatting van de populatieomvang.

Het Zelterman model gaat ook uit van een Poisson verdeling, maar nu wordt de Poissonparameter geschat op basis van de personen van wie een of twee incidenten ter kennis van de politie zijn gekomen, en worden personen waarvan meer incidenten bekend zijn, buiten beschouwing gelaten²⁴. Het idee hierachter is dat personen waarvan geen enkel incident bekend is, meer lijken op personen waarvan slechts een of twee incidenten bekend zijn, dan op personen met meer dan twee incidenten op hun conto. Het Zelterman model is minder gevoelig is voor niet geobserveerde heterogeniteit. Het model staat bekend als erg robuust.

²² Peter van der Heijden and Dankmar Boehning, *A general likelihood framework for the Zelterman-estimator of the population size*, *Annals of Applied Statistics*,
<http://www.e-publications.org/ims/submission/index.php/AOAS/user/submissionFile/2350?confirm=b7981aff>

²³ Voor meer details verwijzen we naar de interne publicatie van Boehning, D. en P.G.M. van der Heijden, *A general likelihood framework for the Zelterman-estimator of the population size*, waarvan het manuscript inmiddels conditioneel geaccepteerd is door *Annals of Applied Statistics*.

²⁴ Preciezer: de personen worden bij het schatten van de Poissonparameter buiten beschouwing gelaten. Hun Poisson parameter wordt berekend op basis van de parameterschattingen van de personen met 1 of 2 aangiftes. Bij het schatten van de populatie tellen ze weer mee.

Bijlage 2. Aanmaak analysedata ten behoeve van schattingen huiselijk geweld

Er zijn gegevens over huiselijk geweld geleverd uit een landelijke extractie uit de Basisvoorziening Handhaving (BVH) van alle politieregio's voor de jaren 2010 en 2011.

Er zijn gegevens over 198.623 incidenten in 2010 geleverd.

Die hebben betrekking op de volgende aantallen aangiften en meldingen en rollen in het incident (voor zover betrekking hebbende op slachtoffers en verdachten):

Rollen * Aangifte Crosstabulation

Count		Aangifte		
		0 Geen aangifte	1 Aangifte	Total
Rollen	3 SLACHTOFFER	6269	17246	23515
	4 VERDACHTE	8751	20904	29655
Total		15020	38150	53170

Voor sommige incidenten zijn meerdere registraties in BVH gemaakt. Wij beperken deze tot de registratie die het dichtst bij de geregistreerde incidentdatum ligt. Indien voor een incident zowel een melding als een aangifte is geregistreerd, wordt alleen de aangifte in de telling opgenomen. Voor registraties betreffende slachtoffers resulteren deze bewerkingen voor het jaar 2010 in 22.054 incidenten als volgt verdeeld over meldingen en aangiften:

Rollen * Aangifte Crosstabulation

Count		Aangifte		
		0 Geen aangifte	1 Aangifte	Total
Rollen	3 SLACHTOFFER	6036	16018	22054
Total		6036	16018	22054

Dezelfde bewerking leidt voor registraties betreffende verdachten tot het volgende resultaat:

Rollen * Aangifte Crosstabulation

Count		Aangifte		
		0 Geen aangifte	1 Aangifte	Total
Rollen	4 VERDACHTE	8429	19049	27478
Total		8429	19049	27478

Er zijn gegevens over in totaal 203.775 incidenten in 2011 geleverd.

Die hebben betrekking op de volgende aantallen aangiften en meldingen en rollen in het incident.

Rollen * Aangifte Crosstabulation

Count		Aangifte		
		0 Geen aangifte	1 Aangifte	Total
Rollen	3 SLACHTOFFER	6322	18638	24960
	4 VERDACHTE	8257	20664	28921
Total		14579	39302	53881

Voor sommige incidenten zijn meerdere registraties in BVH gemaakt. Wij beperken deze tot de registratie die het dichtst bij de geregistreerde incidentdatum ligt. Indien voor een incident zowel een melding als een aangifte is geregistreerd, wordt alleen de aangifte in de telling opgenomen. Voor registraties betreffende slachtoffers resulteert dit voor het jaar 2011 in 23.268 incidenten als volgt verdeeld over meldingen en aangiften:

Rollen * Aangifte Crosstabulation

Count		Aangifte		
		0 Geen aangifte	1 Aangifte	Total
Rollen	3 SLACHTOFFER	6122	17146	23268
Total		6122	17146	23268

Dezelfde bewerking leidt voor registraties betreffende verdachten tot de volgende opstelling:

Rollen * Aangifte Crosstabulation

Count		Aangifte		
		0 Geen aangifte	1 Aangifte	Total
Rollen	4 VERDACHTE	8043	18826	26869
Total		8043	18826	26869

Bijlage 3: de begeleidingscommissie

Prof. dr. Stefan Bogaerts, Full professor of Forensic Psychology
Vice-chair dept. of Developmental/Forensic Psychology
Tilburg University

Daniëlle Kretz, Programmacoördinator zelfbeschikking
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
DG Participatie en Inkomenswaarborg
Directie Integratie en Samenleving
Afdeling Integratie en Rechtstaat

Rob van Hest, arts
GGD Rotterdam Rijnmond

M.L. Kroon (Marjolein)
Beleidsmedewerker
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Directoraat-Generaal Jeugd en Sanctietoepassing
Directie Justitieel Jeugdbeleid

Sander Flight
Consultant

Henk van der Veen, onderzoeker
Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
Afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB)

Annemarie ten Boom, projectbegeleider
Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
Afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB)